

Sjældent guldfund ved Esrum

Svensk amatørarkæolog finder uhyre sjælden og kostbar guldmønt i markerne ved Esrum.

ESRUM: Det er ikke hver dag, man kan samle, hvad der svarer til mere end 150.000 kroner, op fra jorden. Men det var præcis, hvad der skete for den svenske amatørarkæolog Tobias Bondesson. Midt på en mark ved Esrum i Nordsjælland gav hans metaldektektor udslag fra sig. Tobias Bondesson bøjede sig, vendte overfladen og pillede så en skinnende mønt op. Den så nærmest ud, som om den aldrig havde været i omløb. Et enestående fund.

- Det var en helt uvirkelig fornemmelse at bukke sig ned og samle mønten op, fortæller Tobias Bondesson, der er svensker, bosat i Helsingborg, men medlem af en dansk detektorgruppe ved Gilleleje Museum.

- Det er den slags, amatørarkæologer drømmer om, når de kører deres apparater hen over jorden, men sjældent oplever.

- Først troede jeg, at det var en af de sædvanlige kapsler eller en ny tyvekroner. Størrelsen og farven

var omtrent den samme. Men da jeg holdt den i min hånd, forsvandt al tvivl. Jeg havde fundet en guldmønt.

Og det er ikke en hvilken som helst guldmønt. Mønten er en sjælden såkaldt dobbeltkrone, præget i 1628 under Christian den Fjerde. I samtiden var den så værdifuld, at den aldrig var ment som et betalingsmiddel mellem almindelig godfolk. Mønten er lavet til kongens krigskasse, en kiste fyldt med særligt værdifulde mønter. Mønterne blev anvendt til at betale officererne i kongens lejetropper. I samtiden har møntens værdi svaret til en normal månedsløn.

- Mønten strålede med en intens gylden glød, fortæller Tobias Bondesson videre.

- Så fik jeg øje på den kongelige våben med de tre løver under. Jeg har aldrig fundet noget lignende og kommer formentlig heller ikke til det. Dette er simpelthen mit livs fund.

Kongens mønt?

Foruden at være vild med at gå med detektor, er Tobias Bondesson selv møntsamler. Alligevel overvejede han ikke et øjeblik at putte mønten i lommen.

- Nej, siger han straks.

- Vores samarbejde med museet er baseret på ærlighed og frihed under ansvar. Alt indrapporteres, stort som småt. Men jeg ville utrolig gerne vide, hvor denne mønt har været, inden den havnede i marken.

Et godt gæt kunne være, at mønten en tid lå i kongens egen lomme.

Christian den Fjerde ejede dengang jordene omkring Esrum Kloster, bygningerne var stutteri, og majestæten lagde ikke sjældent vejen forbi for at ride jagt. Det kunne også være en af hans mænd, der bar rundt på den - men uanset hvem, må det have været særdeles surt at opdage, at den var forsvundet. Danmark var i forvejen på vej i en økonomisk afgrund. Blandt andet 30-års krigen dræned statskassen i en sådan grad, at landet nærmest var bankerot, da majestæten døde i 1648. Året før den nyfundne mønt blev præget, måtte kongen pantsætte sin krone, scepter og rigsæble til hamburgske købmænd.

I bankboks

Siden han var 13 år gammel, har Tobias Bondesson gået med metaldektektor. I dag hedder detektoren Minelab X-Terra 70, og

- Jeg overvejede ikke et øjeblik at stikke den kostbare mønt i egen lomme, siger Tobias Bondesson. Foto: Thomas Olesen

De higer og søger

De er nutidens amatørarkæologer. Og de er passioneret optaget af deres hobby: at endevende den gode danske muld for fund. I solskin og slud traver de pløjmarkerne tynde, kun bevæbnet med en metaldektektor, der giver lyd fra sig, når sensorerne støder på metal i undergrunden. Lyden fra detektoren kan komme fra en ølkapsel, men også fra en guldmønt. I Danmark koordinerer amatørerne typisk deres hobby med det lokale museum, og de arbejder under mot-

toet: »En hobby der forpligter«.

Forpligtelsen ligger i i afleveringen. Meget af det, detektorerne finder, er såkaldt danefæ, det vil sige noget, som tilhører staten og hører hjemme på museer. Danefæ udløser findeløn - men ikke altid, hvad der svarer til fundets værdi.

- Og det er problematisk, mener Kjartan Langsted, der er arkæolog ved Gilleleje Museum. Det kan jo være uhyggeligt fristende at stikke de værdifulde fund i lom-

men og holde mund med det. Heldigvis har vores amatørmedarbejdere en meget høj moral. Man kunne godt ønske sig, at lønnen stod mål med det.

Tobias Bondesson, der fandt dobbeltkronen, bruger sin metaldektektor i Danmark, fordi det er forbudt i Sverige. Her oplevede man i 1980'erne, at store fund især fra Gotland gik udenom museerne og direkte i finderens lommer.

mikk

ejermanen er medlem af Holbo Herreds Amatørarkæologiske Gruppe, der samarbejder med Gilleleje Museum.

- Disse detektorer er utroligt dygtige og højt specialiserede folk, fortæller arkæolog ved Gilleleje Museum, Kjartan Langsted.

- De kan nærmest høre, hvilket metal, der befinder sig i jorden.

- Som museum har vi slet ikke ressourcerne til at undersøge marker og fundsteder med detektorer. Det kræver uendelig tålmodighed, tid og mange års erfaring. Derfor er vi utroligt glade for, at amatørarkæologerne gør det, og vi giver dem også meget gerne tip til, hvor de eventuelt kan søge.

Tobias Bondesson rapporterede omgående sit fund. Mønten vil officielt blive overdraget til Nationalmuseets mønt- og medaljesamling den 23. maj, og finderens glæder sig til at være

Mønten:

Fakta

- Type: Dobbelt krone
- Metal: 22 karat guld
- Møntmester: Nikolaus Schwabe, Dresden
- Vægt: 6 gram
- Prægeår: 1628
- Antal: Præget i 333 eksemplarer. Fire er kendt
- Nutidsværdi: Tilsvarende mønt solgt på auktion i 2004 for i alt 156.000 kr.
- Danefæ: Mønten er danefæ. Danefæ er genstande, som er særligt værdifulde eller af særlig kulturhistorisk værdi. Guld og sølv er altid danefæ.
- Danefæ tilhører staten og skal afleveres på et museum.
- Finderen modtager en danefæ-godtgørelse.

Foto: Tobias Bondesson

til stede ved begivenheden. Indtil da befinder mønten sig i en bankboks.

mikk